

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BASIYA ÖNSÖZ.....	7
İÇİNDEKİLER.....	9
KISALTMALAR.....	13
GİRİŞ	15

BİRİNCİ BÖLÜM

MAVİ KART STATÜSÜNÜN TARİHSEL GELİŞİMİ

I. Statünün Ortaya Çıkış Süreci	17
A. Arka Plan: Statünün Getirilme Nedeni.....	17
B. Türk Vatandaşlık Kanununun 29. Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin İlk Çalışmalar.....	19
II. Statünün Gelişim Süreci	21
A. Yapılan Değişiklikler	21
1. 07.06.1995 Tarih ve 4112 Sayılı Kanun ile Getirilen Değişiklikler	21
a. Getirilen Değişiklikler	21
b. Yöneltilen Eleştiriler	23
2. 29.6.2004 Tarih ve 5203 Sayılı Kanun ile Getirilen Değişiklikler	25
3. 09.05.2012 Tarih ve 6304 Sayılı Kanun ile Getirilen Değişiklikler	27
4. 02.07.2018 Tarih ve 700 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Getirilen Değişiklikler.....	30
B. Statünün Mevcut Durumu	30

İKİNCİ BÖLÜM

MAVİ KART STATÜSÜNÜN HUKUKİ ÇERÇEVESİ

I. Statünün Kavramsal İsimlendirilmesi.....	35
II. Statünün Hukuki Mahiyeti.....	36
A. Yabancı Statüsü.....	36
B. Koşullu Maddi Vatandaşlık Statüsü.....	37
C. Kanuni Statü.....	39

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MAVİ KART STATÜSÜNÜN UYGULANMA TEMELLERİ

I. Uygulanma Esasları	45
A. Yer Bakımından Uygulanma	45
B. Zaman Bakımından Uygulanma	47
C. Kuralın Niteliği Bakımından Uygulanma	48
D. Kişi Bakımından Uygulanma	50
E. Konu (Maddi) Bakımdan Uygulanma.....	51
F. Anlam Bakımından Uygulanma	51
II. Uygulanma Usulü	51
III. Resmi Kayıt ve Belgeler	52
A. Mavi Kartlılar Kütüğü.....	52
B. ‘Mavi Kart’ Belgesi	57
IV. Mavi Kart Statüsünden Yararlananların Kişisel Kayıtlarının Tutulmasından Kaynaklanan Anayasal Hak İhlalleri.....	60
A. Ali Çökelekoğlu ve Diğerleri Kararı	60
1. Başvuruya Konu Olan Olay ve Süreç	60
2. Anayasa Mahkemesinin Değerlendirmesi	61
B. Kağan Osman Karamanoğlu Kararı	64
1. Başvuruya Konu Olan Olay ve Süreç	64
2. Anayasa Mahkemesinin Değerlendirmesi	65
C. Beyhan Çatalkaya Kararı	66
1. Başvuruya Konu Olan Olay ve Süreç	66
2. Anayasa Mahkemesinin Değerlendirmesi	68
D. Aslan Faruk Toprak Kararı.....	71
1. Başvuruya Konu Olan Olay ve Süreç	71
2. Anayasa Mahkemesinin Değerlendirmesi	73

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MAVİ KART STATÜSÜNÜN MUHATAPLARI VE İÇERİĞİ

I. Mavi Kart Statüsünün Muhatapları	85
A. Mavi Kart Statüsünden Yararlananlar	85
1. Genel Çerçeve	85

2.	Asıl Grup: Doğuştan Türk Vatandaşı Olup da Çıkma İzni Alarak Türk Vatandaşlığını Kaybedenler	86
3.	Bağlı Grup: Türk Vatandaşlığından İzinle Çıkanın Yakınları (Alt Soyuları).....	92
4.	Değerlendirme.....	96
B.	Mavi Kart Statüsünün Yükümlü Muhatapları	99
1.	Genel Olarak.....	99
2.	Kamu Kurumları.....	99
3.	Özel Hukuk Kişileri	100
II.	Mavi Kart Statüsünün İçerdiği Haklar.....	100
A.	Genel Çerçeve.....	100
B.	Statüye Açık Alanlar	102
C.	Statüden İstisna Tutulan Alanlar.....	110
D.	Statüye Açık Alanlarda Millî Güvenlik ve Kamu Düzeni Hükümlerinin Saklı Tutulması Çekincesine Bağlı Olarak Ortaya Çıkan Sınırlamalar (Kısıtlama ve Yasaklar)	117
E.	Statünün Tamamlayıcısı Olarak Genel Yabancı Statüsünden Yararlanma.....	120

BEŞİNCİ BÖLÜM

MAVİ KART STATÜSÜ BAĞLAMINDA ORTAYA ÇIKAN GENEL MESELELER

I.	Genel Olarak	125
II.	Millî Güvenlik ve Kamu Düzeni Hükümleri Çekincesinin Etki Alanı	125
A.	Çekincenin Anlamı	125
B.	Etkilenen Alanlar.....	129
1.	Ülkeye Giriş, Ülkede Bulunma ve Ülkeden Çıkma.....	130
a.	İlgili Düzenlemeler.....	130
b.	Yargı Uygulaması.....	134
1)	Danıştay Kararları.....	134
2)	Anayasa Mahkemesi Kararları.....	136
a)	İsmail Aslan Kararı	136
b)	Selçuk Karakaya Kararı.....	140
2.	Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri	148
3.	Çalışma	150
4.	Örgütlenme	152
a.	Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme	152

b. Dernek Kurma.....	153
c. Vakıf Kurma	154
d. Siyasi Parti Faaliyetleri.....	154
5. Siyasal Faaliyetler.....	155
6. Taşınmaz Mal Mülkiyeti ve Sınırlı Aynı Hak Edinme	156
7. Suç İşleyenlerin İadesi	158
8. Diplomatik Himaye.....	168
III. Uygulanacak Hukuk ve Milletlerarası Yetkili Mahkeme	168
A. Uygulanacak Hukuk	168
B. Yetkili Mahkeme.....	172
IV. Aşırı Yararlanma Durumları	174
A. Genel Olarak.....	174
B. Dava Teminatı.....	175
C. Yükseköğretim	177

ALTINCI BÖLÜM

MAVİ KART STATÜSÜNÜN SONA ERMESİ

I. Kanunda Düzenleme Boşluğunun Bulunması ve Sonuçları	181
II. İdarenin Düzenleyici İşlemlerinde Statünün Bazı Sona Erme Durumlarının Sonuçlarına İlişkin Hükümler	181
III. Mavi Kart Statüsünün Sona Ermesine İlişkin Meseleler	182
A. İradi veya Gayri İradi Şekilde Sona Erdirilip Erdirilemeyeceği Sorunu....	182
B. Mavi Kart Statüsünün Ortadan Kalkmasının Mavi Kart Statüsü Kapsamında Bulunan Altsoylara Etki Gösterip Gösteremeyeceği Sorunu	185
SONUÇ.....	187
KAYNAKÇA	189

KISALTMALAR

- AİHS** : Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
- Any** : Anayasa
- EGBGB** : Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche
- HMK** : Hukuk Muhakemeleri Kanunu
- KPS** : Kimlik Paylaşımı Sistemi
- m.** : Madde
- MERNİS** : Merkezi Nüfus İdare Sistemi
- MÖHUK** : Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun
- ÖSYM** : Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi
- s.** : Sayfa
- S.** : Sayı
- SİDAS** : Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi
- TP** : Tapu Kanunu
- TCK** : Türk Ceza Kanunu
- TVK** : Türk Vatandaşlık Kanun
- TVKUY** : Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik
- UIK** : Uluslararası İşgücü Kanunu
- vd.** : ve devamı
- YÖK** : Yükseköğretim Kurulu
- YUKK** : Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

GİRİŞ

Yabancılar, kural olarak buldukları ülkenin hukukunda öngörülen statüye (hak ve yükümlülöklere) tabidirler. Gerek ulusal hukuk gerekse uluslararası hukuk açısından aksi öngörölmediği sürece yabancılar arasında esas itibariyle statüsel bir farklılık bulunmaz. Ancak çeşitli neden ve mülahazalarla bundan sapmalar söz konusu olabilmektedir. Böyle ayrık durumları ölkemizde de görmek mümkündür. Nitekim iç hukukumuzda bazı yabancıların durumları özel düzenlemelere tabi tutulmaktadır.

İşte durumları özel olarak düzenlenen yabancı gruplarından birini izin alarak asli Türk vatandaşlığından çıkanlar ile bunların altsoyları oluşturmaktadır. Düzenleme amacı bakımından ne kadar elzem gözükse ve ayrıca milyonlarca kişiyi ilgilendirse de bir o kadar da sıkıntıya mahal vermektedir. Oluşturulan statünün uygulanmasında ilk başlarda önemli hukuki ve idari sorunlarla karşılaşmıştır. Uygulamada ortaya çıkan sorunlara çözüm bulmak amacıyla kanunda birçok kez değişikliğe gidilmek zorunda kalınmıştır. Ancak getirilen değişiklikler de mevcut sorunları tümenden gideremediği gibi, yeni hukuki sorunlara da beraberinde getirmiştir. Söz konusu sorunlardan bazıları öğretilerde ele alınmış olmakla birlikte, statünün hukuki mahiyeti bağlamında ortaya çıkan temel meselelerin önemli bir kısmı yeterince incelenmemiştir. Statünün uygulanma temelleri ve etki alanı da tam olarak açıklığa kavuşturulabilmiş değildir.

Bu gereklilikten hareketle aşağıda statünün ayrıntılı bir şekilde ele alınması planlanmaktadır. Bu doğrultuda hazırlanan çalışmanın nihai amacı, statünün belirsiz yönleri ile sorunlu alanlarını ortaya koyarak olası kanun değişikliği için görüş hazırlamaktır. Bu kapsamda ilk önce statünün ortaya çıkış ve gelişim süreçleri ele alınacak, bunun akabinde statünün hukuki boyutlarına açıklık getirilecektir. Bu çerçevede statüye bağlanan haklar da incelemeye alınacaktır. Son olarak, statünün sorunlu konularına yönelik değerlendirmeler yapılacaktır.

